

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq
Postboks 909
3900 Nuuk

18. juni 2010

Pineqartog: Pissusiusinnaasutut takussutissiaq 21. maj 2010-meersoq

Takussutissiamut oqaaseqaatiginiakkavut matumuuna nassiuppavut.

Aningaasaliinerit inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit imminnut akilersinnaasut pillugit:

Aalisakkanik tunisassiornerup aalisarnerullu tungaannit isigalugu inuiaqatigiinnut soqutiginar-tussaavoq aningaasaliinerup pineqartuni inuussutissarsiutitigut, soorlu aalisarnikkut, aatsitas-sanik piiaanikkut allatigullu, periarfissat aallaavigalugit pinissaa.

Inuussutissarsiutitigut suliniutit nutaat tamakkuvalu aningaasarsiornikkut malitsigisaat pillu-git:

Aalisarnikkut inuussutissarsiornierup aalisakkanillu nioqqutissiornerup nunani tamalaani aali-sarnikkut aalisakkanillu nioqqutissiornikkut unammilleqatigiiffiunerannut naleqqussarnerat ilutigalugu aalisariutitigut nioqqutissiorfitsigullu nutaanngorsaaneq imaani nunamilu suliffissa-nik ikilisitsisussaammat soorunami assortorneqarsinnaanngilaq. Tamanna kinguppannik nioq-qutissiornermi takuneqareerpoq. Tamanna allaquttussaannngilaq, aalisarnerullu iluani sulisut ikilinerannik kinguneqartussaalluni.

Inuussutissarsiutitigut ineriartortitsineq – sumut ingerlajartortoqarnerunersoq pillugu:

Najukkani inuussutissarsiornikkut periarfissarissaartuni attaveqaatitigut periarfissat pitsaasuu-nissaat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap pingaartimmagu pingaartuuvoq. Tassami inuussutissarsiutitigut periarfissat ullumikkut iluaqutigineqartut ilaqarput umiarsualiveqarnik-kut atortulunneq, taamalu umiarsuit usingiarlutik nioqqutissianik naammassereersunik avam-mut tunisassanik usilersornissap tungaagut periarfissaluttunik. Assersuutitut taaneqarsinnaa-voq Nuugaatsiami umiarsualiveqarnikkut pissutsit pitsaanagerusariaqaraluartut, tassami qalera-linnik nioqqutissiornerup annertunerunissaanut periarfissaqaraluarmat, tamatuma eqqaa qale-raleqarfiulluarmat aalaakkaasunik aalisagassa qarfiusoq.

Aalisarneq pillugu:

Pingaaruteqarpoq taassallugu aalisarnermut isumalioqatigiissitap suliani ingerlakkallarmagu uuliaqarsinnaanerata minnerunngitsumillu aatsitassanik nassaarniarnerup taamalu suliffissanik uiguleriiaanik periarfissaqarnissaa isumalluarfigineqartorujussuummat. Aalisarnermi minne-runngitsumillu aalisakkanik nioqqutissiornermi suliffissanik uiguleriiaattunik peqarnissaa ilima-nartinneqarpoq. Paasisariaqarunarparput nunani tamalaani aningaasaqarnikkut ajornartorsiu-lernerup periarfissat tamakku ukiorpassuarnik ungavartissimammagit. Taamaammat kingup-pannik nunami nioqqutissiorneq Kalaallit Nunaanni suliffissaqartitsinikkut siunissami ukiorpas-suarni pingaaruteqartussatut isigisariaqarpoq. Imaappoq aatsitassanik nassaarniarnermi kiisalu piiaanermi suliffissatigut periarfissaasinnaasut taartaasinnaasussat qularnanngitsumik siunis-sami ukiorpassuarnik ungavarsimapput. Taamaammat allannguutaasinnaasut qaqugu piumaa-nissaat alaatsinaaqqissaartariaqarpoq. Kinguppannik uullugit qalipaajakkanik nioqqutissiorneq suli ukiorpassuarni ingerlasussatut ilimagaarput, taamaammallu tulaassisussaataaneq kin-guppannik uullugit qalipaajakkanik nioqqutissiornerup atuunneratulli ukiuni amerlatigisuni

naatsorsuutigineqarsinaasariaqarpoq. Aamma qalerallinnik tulaassisussaaitaanermut tunngatillugu taamaappoq.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap aalisarnermut tunngatillugu qanoq issorinninnermini naatsorsuutigaa kinguppak qalipalik assigiiaartumik angissuseqartoq, kisianni taamaanngilaq. Kinguppaat qalipallit count 260+-imiit 50-90-imut nioqqutissiarineqartarput, kisianni soorunami nalimikkut tunilertorneqarsinnaassutsimikkullu assigiinngitsorujussuullutik. Kinguppaat avataasiorlutik aalisartut nunamut tulaattagaat tassaasarpur kinguppaat mikinerpaat nalikinnerpaallu, aamma avammut tunilertoruminaannerpaat. Taamaattumik nunami nioqqutissiarineqarnerinut taartaasinnaasorsiuussagaanni tassaassaaq aalisariutini namminerni nioqqutissiarineqarnissaat taavalu Islandimut Norgemulluunniit tunisarlugit. Suliffiup iluani naatsorsuisar-nitta uppersarpaa kinguppaat annerujartortillutik qalipaarnagit avammut tuniuminarnerusartut. Soorluuna siunissami kinguppannik uullugit qalipaajakkanik nioqqutissiorani qalipaliin-narnik nioqqutissiorariaqarneranik isumaqarnissamut tunngavissaqanngitsoq, tamanna avam-mut tunisat kisitsisaat, taamalu aamma angissutsit immikkoortukkuutaarnerisa misissuqqis-sarneri, tunngavigiinnarnagit sukumiinerusumik misissuqqissaarnissaq pisariaqassammat.

Takornariaqarnikkut il.il. sunniutigisinnaasai (qupp. 62 imm. 2) pillugit:

Inuussutissarsiutit tungaasigut, pingaartumik aalisarnerup avannarsinnerusumut illikarsima-sup kinguariarneratigut, kinguariartoqarsimanera qularutissaanngilaq. Tamatuma ilaatigut kingunerisimavaa Narsami Alluitsup Paanilu suliffissuit matuneqarneri. Aamma Kujataani saarullit misinnartumik kinguariarsimapput, tamannalu ingerlassat ilarpassuisa unitsinneqarnerannik kinguneqarsimavoq. Tamatuma kingunerisa ilagaat Kujataani ilaasunik usinillu angallas-sinerup annikilleriarujussuarsimanera.

Teknikkikkut silallu pissusiatigut allanngoriartorneq / Umiarsuit (qupp. 73) pillugit:

Royal Greenlandimi pilersuinikkut assartuinikkullu isigalugu nunani tamalaani tunitsivigisartak-katta sunniuteqarluartumik, pilertortumik aningaasallu tungaatigut illersorneqarsinnaasumik sullissinnaanissaat isumalluutigisorujussuuarput. Unammillerneqartorujussuuvugut, tamatu-mani akitigunnaanngitsoq, aammali pingaartumik sunniuteqarluartumik pilersuinikkut assar-tuinikkullu unammillersoqarluni. Kalaallit Nunaanni najukkani ataasiakkaani nioqqutissior-ninnut tunitsiveqarnitsinnullu tunngatillugu tamanna nunami maani pilersuinikkut assartuinik-kullu soorunami imaannaanngitsunik unammiorniagassaqaartitsivoq. Pingaartumik pissutigalu-gu aalisarnermi pisariaqaartitavut allanngorasuartarmata silap pissusiata allanngoriartornerata -ilaannikuinnaagaluartoq – kinguneranik siusinnerusukkut umiartorsinnaalersar-neq ilutigalugu. Royal Arcticip Nunaqarfinnik Sullissiviata Kalaallit Nunaanni angalannikkut tikkineqartartut minnerusut pisortatigoortumik isumagisarai. Periaaserineqartoq tassaavoq umiarsuit nunaqar-finnut assartuutit avammut tunisassiat illoqarfinnut attaviusunut assartortarlugit, containeri-nullu poortorlugit umiarsuarnit annerusunit Danmarkimut assartorneqartarlutik. Pissusiviusulli imaapput nioqqutissiaavut nunap nammineq iluani uagut nammineerluta assartortariaqartarlutigit – imaannerusarluni Nunaqarfimmit Illoqarfimmut. Tamatumunnga pissutaavoq najukkani ataasiakkaani uninngatitsivissat avammut tunisassiat amerlanaarlugit umiarsuup nunaqarfin-nut assartuutaasup tikinnissaata tungaanut uninngatitsisinnaanerisa killeqarneri aamma/ima-luunniit inissamik ator-neqanngitsumik killilimmik pigisaqartarnerat. Taavalu aamma tamanna ilallugu umiarsuaq nunarfinnut assartuut killilimmik inissaqaartitsigaangat ulikkaaraangalluun-niit ajornartorsiut suli annerulersarpoq.

Aningaasarsiornikkut isigalugu massakkut periaasiusoq saniatigut aningaasartuuterpassuarnik Royal Greenlandimut kinguneqartarpoq. Avammut tunisassiat marloriarluni nuunneqartarput, siullermik namminersortut assartuinerisigut kingusinnerusukkullu Royal Arctic-ip Nunaqarfin-

nik Sullissivia atorlugu. Aqqutit nalinginnaasut atorlugit nassitsigaangatta nioqqutissiavut Nunaqarfimmiit Illoqarfimmut akeqanngitsumik nassiuttarpavut, tassa nassitsinerup akia imarpik-kut nassitsinermi akiumut ilanngunneqareertarmat umiarsuup nunaqarfinnut assartuutaasup Namminersorlutik Oqartussat aqqutigalugit tapiiffigineqartarneranut atasumik. Nioqqutissiat uagut namineerluta assartoraangatsigit namminersortunut assartortittarpavut, imaatigullu taamatut assartuinnermut immikkut annikitsuunngitsunik aningaasartuuteqartariaqartarpugut. Periaaseq taamaattoq atorlugu assartuineq aalisakkamut kiilumut 1,50 koruunit miss. akeqartutut nalilerneqarpoq. Tunitsiviusartut eqqarsaatigalugit Kalaallit Nunaanniit nunanut tunitsiviusartunut ungasinnerujussua pissutigalugu assartuinnermut akusut naammattumik qaffase-reerput.

Tassa kissaatiginaraluaqaaq umiarsuit ingerlaartarnerinut pilersaarusiaasartut eqaannerujus-suarmik pisarsinnaanerat, aamma pisariaqartitat naatsorsuutiginerullugit pisarnissaat, inger-laarfissanut sikutigut allatigullu pissutsit ilisimaleqqajartinnagit pilersaarusioni. Soorlu asser-suutigalu ukiup ingerlanerani siusinnerusukkut sikuertarpat sooq Qeqertarsup Tunuata eq-qaanut piaarnerusukkut umiartuussisoqassanngila?

Pissusiusinnaasutut takussutissiat pissutsinik assigiinngitsorpassuarnik imaqarput, tamakku-nunngalu tunngatillugit paasissutissat ukunani katersorneqarput:

Nioqqutissiornermut Pisortaq Lars Nielsen
Pisortap Tullia Paviraq Heilmann
Pisortaaneq Flemming Knudsen

Pissutsit qulaani taagorneqartut pillugit itisilerinissaq kissaatigineqassappat soorunami oqalo-qatigiinnissamut piareersimavugut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Michael Riis